

## NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA

PHILIPPE LÉGER

prednesené 15. januára 2004<sup>1</sup>

1. V danej veci Oberster Gerichtshof (Rakúsko) (najvyšší súd) požiadal Súdny dvor o určenie rozsahu aplikovateľnosti článku 5 bodu 3 Dohovoru o súdnej právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach z 27. septembra 1968<sup>2</sup>.

o náhradu finančnej straty, ktorú utrpel jednotlivec ako výsledok vyrovnania transakcií na burze cenných papierov týkajúcich sa časti jeho majetku investovaného predtým v inom zmluvnom štáte než je štát jeho bydliska.

### I — Právny rámec

2. Konkrétnejšie, položená otázka znie tak, či výraz „miesto, kde došlo ku skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody“ nachádzajúci sa v tomto článku, sa má vykladať tak, že zahŕňa miesto bydliska poškodeného alebo miesto, kde je „sústredený jeho majetok“. Poškodený by potom bol oprávnený podať žalobu o náhradu škody na súdoch príslušných pre toto miesto. Táto otázka vyvstala v špecifickom kontexte žaloby

3. Článok 2 prvý odsek Bruselského dohovoru stanovuje princíp, podľa ktorého „osoby s bydliskom v zmluvnom štáte sa [...] žalujú na súdoch v tomto štáte“.

4. Okrem tohto všeobecného pravidla na určenie právomoci, upravuje Bruselský dohovor sériu pravidiel osobitnej právomoci danej na výber. Tie umožňujú žalobcovi podať žalobu na iné súdy než súdy v štáte miesta bydliska žalovaného.

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

2 — Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32. Dohovor zmenený Dohovorom z 9. októbra 1978 o pristúpení Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska (Ú. v. ES L 304, s. 1 a zmenený text s. 77), Dohovorom z 25. októbra 1982 o pristúpení Helénskej republiky (Ú. v. ES L 388, s. 1), Dohovorom z 26. mája 1989 o pristúpení Španielskeho kráľovstva a Portugalskej republiky (Ú. v. ES L 285, s. 1) a Dohovorom z 29. novembra 1996 o pristúpení Rakúskej republiky, Fínskej republiky a Švédskeho kráľovstva (Ú. v. ES C 15, 1997, s. 1, ďalej len „Bruselský dohovor“). Úplné znenie Dohovoru v znení uvedených štyroch dohovorov o pristúpení je publikované v Ú. v. ES C 27, 1998, s. 1.

5. Medzi tieto pravidlá osobitnej právomoci patrí článok 5 bod 3 Bruselského dohovoru, ktorý stanovuje, že vo veciach nárokov na náhradu škody z mimozmluvného vzťahu môže byť osoba žalovaná na súdoch, „podľa miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody“.

6. Z judikatúry vyplýva, že pokiaľ miesto, kde došlo k udalosti, ktorá môže viesť ku vzniku mimozmluvnej zodpovednosti, a miesto, kde takáto udalosť vyústila do vzniku škody, nie je identické, výraz „miesto, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody“ uvedený v článku 5 bode 3 Bruselského dohovoru, sa má vykladať v tom zmysle, že pokrýva tak miesto, kde škoda vznikla, ako aj miesto, kde došlo k udalosti, ktorá vyústila do vzniku škody. Žalovaného potom možno žalovať na základe výberu žalobcu na súdoch podľa ktoréhokoľvek z týchto miest<sup>3</sup>.

## II — Skutkový stav a konanie pred vnútroštátnym súdom

7. Rudolf Kronhofer, s bydliskom v Rakúsku, podal na rakúskom súde žalobu o náhradu škody proti niekoľkým osobám s bydliskom v Nemecku vo funkciách riaditeľov alebo

investičných poradcov investičnej spoločnosti Protectas Vermögensverwaltungs GmbH (ďalej len „Protectas“), ktorá má svoje sídlo rovnako v Nemecku.

8. Touto žalobou žalobca požaduje náhradu škody za finančnú stratu, ktorú, ako tvrdí, utrpel v dôsledku konania žalovaných. Títo ho mali telefonicky presvedčiť, aby uzavrel zmluvu o kúpnej opcii na akcie bez toho, aby ho upozornili na riziká spojené s touto transakciou.

9. Na základe tohto nabádania previedol pán Kronhofer sumu 82 500 USD do Nemecka na investičný účet Protectas. Táto suma bola investovaná na finančných trhoch v Londýne (Spojené kráľovstvo) do vysoko špekulatívnych kúpnych opcií nazývaných „call options“. Uvedená burzová transakcia bola vyrovnaná so stratou časti investovanej sumy.

10. Pán Kronhofer požaduje pred rakúskymi súdmi zaplatenie sumy vo výške 31 521,26 USD z dôvodu svojej finančnej straty. Na podporu svojej žaloby uvádza, že rakúske súdy majú právomoc na základe článku 5 bodu 3 Bruselského dohovoru z dôvodu, že škodu, náhradu ktorej si uplatňuje, utrpel v mieste svojho bydliska v Rakúsku.

<sup>3</sup> — Rozsudok z 30. novembra 1976, Bier, nazývaný „Mines de potasse d'Alsace“ (21/76, Zb. s. 1735, body 24 a 25).

11. Súd prvého stupňa (Landesgericht Feldkirch) (Rakúsko) rozhodol o svojej nepríslušnosti z dôvodu, že nárok na náhradu škody sa týka zmluvy a nezakladá sa teda na mimozmluvnej zodpovednosti. Článok 5 bod 3 Bruselského dohovoru preto nie je aplikovateľný a ani ho nemožno použiť na zdôvodnenie právomoci rakúskych súdov. Proti tomuto rozhodnutiu sa pán Kronhofer odvolal.

12. Odvolací súd (Oberlandesgericht Innsbruck) (Rakúsko) rozhodol takisto o svojej nepríslušnosti, no z odlišných dôvodov, ako boli uvedené v rozhodnutí súdu prvého stupňa. Pripustil, že nárok žalobcu sa zakladal výlučne na deliktuálnom konaní, takže je možné aplikovať článok 5 bod 3 Bruselského dohovoru. Ďalej však rozhodol, že aplikácia tohto ustanovenia nezakladá jeho príslušnosť, keďže ani miesto, kde došlo k udalosti, ktorá vyústila do vzniku škody, ani miesto, kde škoda vznikla, nie je v Rakúsku.

13. Miesto, kde došlo k udalosti, ktorá vyústila do vzniku škody, sa podľa odvolacieho súdu nachádza tam, odkiaľ žalovaní telefonovali žalobcovi s cieľom presvedčiť ho, aby uzavrel zmluvu, ktorá umožnila predmetné burzové transakcie, t. j. v Nemecku. Miesto, kde škoda vznikla, sa podľa odvolacieho súdu nachádza tiež v Nemecku. Je ním miesto, kde bol otvorený žalobcov investičný účet, na ktorý previedol následne investo-

vané finančné prostriedky a vo vzťahu ku ktorému vznikli predmetné finančné straty. Odvolací súd v tejto súvislosti poznamenal, že takáto analýza je správna bez ohľadu na skutočnosť, že finančné straty, ktoré pán Kronhofer utrpel, postihli v konečnom dôsledku jeho majetok ako celok.

14. Žalobca podal proti tomuto rozhodnutiu dovolanie na Oberster Gerichtshof. Tento súd rozhodol predovšetkým tak, že v súlade s tvrdeniami pána Kronhofer nikdy neexistoval žiadny zmluvný vzťah medzi stranami sporu a žalobný nárok pána Kronhofer sa zakladal na deliktuálnej zodpovednosti, a teda nie na zmluve<sup>4</sup>.

15. Na základe tohto predpokladu ďalej Oberster Gerichtshof skúmal svoju vlastnú príslušnosť s ohľadom na judikatúru Súdneho dvora, ktorá sa týka výrazu „miesto, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody“ uvedeného v článku 5 bode 3 Bruselského dohovoru.

16. Čo sa týka určenia miesta, kde došlo k udalosti, ktorá vyústila do vzniku škody,

<sup>4</sup> – Tento bod bol potvrdený na pojednávaní pred Súdny dvorom. Vyšlo najavo, že v skutočnosti len pán Kronhofer a Protectas vstúpili do zmluvného vzťahu. Žalobca uviedol, že nepodal žalobu voči Protectas na účely vyvodenia jej zmluvnej zodpovednosti (s ohľadom na jej možnú informačnú a poradenskú povinnosť), pretože na majetok tejto spoločnosti bol vyhlásený konkurz.

zaujal tento súd stanovisko, že žalobcom uplatňovaná škoda nebola spôsobená, ako to tvrdí pán Kronhofer, transakciou, ktorou sa rozhodol v Rakúsku previesť určité finančné prostriedky na investičný účet v Nemecku, ale skutočnosťou, že v rozpore s tým, čo mu bolo povedané do telefónu, boli predmetné sumy investované nemeckou investičnou spoločnosťou do špekulatívnych opcí, čo viedlo k finančným stratám na strane žalobcu.

17. Čo sa týka určenia miesta, kde škoda vznikla, Oberster Gerichtshof sa prikláňa k názoru, že ustálená prax Súdneho dvora, ktorá je založená na rozlišovaní medzi prvotnou a následnou škodou, je v danom spore neaplikovateľná<sup>5</sup>. Osobitá črta daného sporu, o ktorú sa pán Kronhofer opiera, vyplýva zo skutočnosti, že strata časti jeho majetku, investovaného v zmluvnom štáte inom ako štát, kde sa nachádza jeho bydlisko, ovplyvňuje v rovnakom čase a rovnakým spôsobom jeho majetok ako celok. Výsledkom je teda postihnutie tohto majetku škodou, ktorá je rovnaká a súčasne vznikajúca ako škoda na investovanej časti jeho majetku, nie nepriama a následná.

18. Vo svetle týchto okolností kladie vnútroštátny súd otázku, či hraničným určovateľom pre určenie miesta, kde vznikla škoda má byť miesto, kde je podľa žalobcu sú-

stredný jeho majetok, a teda miesto jeho bydliska, alebo miesto, kde sa obvykle zdržiava.

### III — Prejudiciálna otázka

19. Oberster Gerichtshof sa preto rozhodol prerušiť konanie a predložiť Súdnemu dvoru nasledovnú prejudiciálnu otázku:

„Má sa výraz „miesto, kde došlo alebo mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody“ nachádzajúci sa v článku 5 bode 3 Dohovoru o súdnej právomoci a vykonávaní rozsudkov v občianskych a obchodných veciach z 27. septembra 1968, vykladať tak, že v prípade čisto finančnej škody, ktorá vyplývala z investovania časti majetku poškodeného, zahŕňa tento výraz aj miesto bydliska poškodeného, ak investícia bola uskutočnená v inom členskom štáte Spoločenstva?“

### IV — Analýza

20. Uvedenou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či článok 5 bod 3 Bruselského dohovoru sa má vykladať v tom

5 — Vnútroštátny súd sa odvoláva na rozsudok z 11. januára 1990, Dumez France a Tracoba (C-220/88, Zb. s. I-49), rozsudok zo 7. marca 1995, Shevill a i. (C-68/93, Zb. s. I-415) a rozsudok z 19. septembra 1995, Marinari (C-364/93, Zb. s. I-2719).

zmysle, že výraz „miesto, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody“ zahŕňa aj miesto žalobcovho bydliska, kde je sústredený jeho majetok, z dôvodu, že žalobca tu utrpel finančnú škodu postihujúcu jeho majetok ako celok z dôvodu straty časti majetku, ktorá vznikla a ktorú utrpel v inom zmluvnom štáte.

21. Podľa môjho názoru má odpoveď na uvedenú otázku byť negatívna. Žalobný nárok, ktorý sa zakladá výlučne na mimozmluvnej zodpovednosti v zmysle článku 5 bodu 3 Bruselského dohovoru<sup>6</sup>, nemôže byť výlučne na tomto základe uplatnený na súdoch v členskom štáte, kde má žalobca bydlisko.

22. Svoju analýzu som založil na troch sériách tvrdení. Prvá sa týka všeobecnej štruktúry Bruselského dohovoru, druhá sa týka požiadaviek na riadne fungovanie súdnictva a efektívne vedenie súdneho konania a tretia sa týka požiadavky, aby pravidlá, ktoré sa vzťahujú na určovanie právomoci boli jasné a určité.

6 – V tomto ohľade sú okolnosti sporu vo veci samej oveľa jasnejšie ako tie, ktoré Súdny dvor skúmal v rozsudku z 27. septembra 1988, Kalfelis (189/87, Zb. s. 5565). Ten zahŕňal žalobu o náhradu škody zakladajúcej sa tak na zmluve, ako aj na mimozmluvnej zodpovednosti. V tejto veci Súdny dvor rozhodol, že súd, ktorý má právomoc prerokovať žalobu podľa článku 5 bodu 3 Bruselského dohovoru do tej miery, čo sa týka mimozmluvnej zodpovednosti a nemá právomoc prerokovať tú istú žalobu do tej miery, čo sa netýka mimozmluvnej zodpovednosti.

23. Po prvé, čo sa týka všeobecnej štruktúry Bruselského dohovoru, je potrebné poznamenať, že systém rozdelenia právomoci, ktorý obsahuje, vychádza zo všeobecného princípu, podľa ktorého právomoc majú súdy v zmluvnom štáte, kde má bydlisko žalovaný (prvý odsek článku 2 uvedeného dohovoru).

24. Okrem toho, ako Súdny dvor uviedol v už citovanom rozsudku Dumez France a Tracoba, „nepriazeň dohovoru voči priznaniu právomoci súdom miesta bydliska žalobcu vidno na skutočnosti, že druhý odsek článku 3 vylučuje uplatnenie ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré priznávajú právomoc takým súdom v konaniach proti žalovaným s bydliskom v zmluvnom štáte“<sup>7</sup>.

25. Len vo výnimočných prípadoch, so zreteľom na určité osobitné okolnosti, priznáva Bruselský dohovor v článku 14 a v článku 5 bode 2 a v článku 8 bode 2 výslovne právomoc súdom v zmluvnom štáte, kde má žalobca bydlisko, teda priznáva právomoc *forum actoris*. Tieto osobitné režimy boli vytvorené s cieľom chrániť spotrebiteľa alebo poistenca ako zmluvnú stranu, ktorá sa javí ekonomicky slabšou a menej skúsenou v právnych otázkach ako jeho profesionálny zmluvný partner, rovnako ako chrániť veriteľa z pohľadávky na výživnom, pri ktorom je možné sa domnievať, že

7 – Bod 16.

je v zložitej finančnej situácii<sup>8</sup>.

26. Okrem týchto prípadov, ktoré sú výslovne uvedené v Bruselskom dohovore, nemajú súdy zmluvného štátu, v ktorom má žalobca bydlisko vo všeobecnosti rozhodovaciu právomoc, a to najmä na základe článku 5 bodu 3 dohovoru<sup>9</sup>.

27. Len ako výnimku zo všeobecného pravidla zverenia právomoci súdom v štáte, kde má bydlisko žalovaný, obsahuje oddiel 2 kapitoly II Bruselského dohovoru pre niektoré prípady ustanovenia o osobitnej právomoci, ktorej výber závisí od žalobcu. Medzi týmito pravidlami osobitnej právomoci sa nachádza aj to, ktoré je vymedzené v článku 5 bodu 3 dohovoru.

28. Z toho vyplýva, že toto ustanovenie sa má vykladať zužujúco<sup>10</sup>, „pretože inak by bol negovaný všeobecný princíp uvedený v prvom odseku článku 2 dohovoru, ktorý stanovuje, že právomoc majú súdy zmluv-

ného štátu, kde má bydlisko žalovaný. To by viedlo k tomu, že v prípadoch, kde tak nie je výslovne uvedené, by bola priznaná právomoc súdom bydliska žalobcu, čo je riešenie, ktoré dohovor neuprednostňuje [...]“<sup>11</sup>. Ako je rozvedené nižšie, takáto interpretácia článku 5 bodu 3 Bruselského dohovoru je založená na požiadavke na riadne fungovanie súdnictva a efektívne vedenie súdneho konania.

29. Po druhé, čo sa týka požiadaviek na riadne fungovanie súdnictva a efektívne vedenie súdneho konania je potrebné poznamenať, že prípady osobitnej právomoci uvedené v oddieli 2, kapitole II Bruselského dohovoru, vrátane právomoci uvedenej v článku 5 bode 3, „sú založené na existencii osobitne blízkeho prepojenia medzi sporom a inými súdmi, než sú súdy štátu, kde má odporca bydlisko, ktoré odôvodňuje priznanie právomoci týmto súdom z dôvodov riadneho fungovania súdnictva a efektívneho vedenia súdneho konania“<sup>12</sup>.

30. Ako už bolo spomenuté, v už citovanom rozsudku Mines de potasse d'Alsace Súdny dvor pripustil, že pokiaľ miesto, kde došlo k

8 — Čo sa týka úpravy ohľadne spotrebiteľov, pozri najmä rozsudok z 11. júla 2002, Gabriel (C-96/00, Zb. s. I-6367, bod 39).

9 — Pozri v tom zmysle najmä už citované rozsudky Dumez France a Tracoba (bod 19), ako aj Marinari (bod 13), a rozsudok z 27. októbra 1998, Réunion européenne a i. (C-51/97, Zb. s. I-6511, bod 29).

10 — Pozri v tom zmysle rozsudok Kalfelis, už citovaný (bod 19).

11 — Pozri v tom zmysle už citované rozsudky Marinari (bod 13) a Réunion européenne a i. (bod 29).

12 — Pozri rozsudok Dumez France a Tracoba, už citovaný (bod 17). Ďalej pozri už citované rozsudky Mines de potasse d'Alsace (body 10 a 11), Schevill a i. (bod 19), Marinari (bod 10) a Réunion européenne a i. (bod 27).

udalosti, ktorá vyústila do vzniku škody a miesto, kde škoda vznikla nie sú identické, výraz „miesto, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody“ uvedený v článku 5 bode 3 Bruselského dohovoru pokrýva obidve uvedené miesta<sup>13</sup>.

31. Táto judikatúra Súdneho dvora je zjavne založená na úvahách, ktoré berú na zreteľ riadne fungovanie súdnictva a efektívne vedenie súdneho konania.

32. Súdny dvor konštatoval, že mimozmluvná zodpovednosť môže vzniknúť len za predpokladu, že je možné preukázať príčinnú súvislosť medzi škodou a udalosťou, ktorá zapríčinila jej vznik<sup>14</sup>. Vzhľadom na to usúdil, berúc do úvahy blízke prepojenie medzi jednotlivými prvkami každého druhu zodpovednosti, že nie je vhodné vybrať len jeden z dvoch dôležitých hraničných určovateľov, t. j. miesto, kde došlo k udalosti, ktorá vyústila do vzniku škody a miesto, kde škoda vznikla, keďže každý z nich môže byť v závislosti od okolností vhodný z pohľadu dokazovania a vedenia konania<sup>15</sup>.

13 — Tento spor sa týkal cezhraničného znečistenia spôsobeného vypustením soľného odpadu do vód Rýna vo Francúzsku, ktoré spôsobilo škodu záhradníkovi s bydliskom v Holandsku.

14 — Tamtiež (bod 16).

15 — Tamtiež (bod 17 v spojení s bodom 15).

33. Súdny dvor len na základe uvedených dôvodov rozhodol, že výraz „miesto, kde došlo ku skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody“, uvedený v článku 5 bode 3 Bruselského dohovoru sa má vykladať v tom zmysle, že žalobca má na výber začatie konania buď v mieste, kde škoda vznikla, alebo v mieste, kde došlo k udalosti, ktorá do jej vzniku vyústila<sup>16</sup>.

34. Argumentácia Súdneho dvora je založená výlučne na potrebe zabezpečiť zverenie právomoci súdom, ktoré sú objektívne najlepšie umiestnené preto, aby zhodnotili, či v danom prípade sú prítomné všetky prvky potrebné na vznik zodpovednosti. Inak povedané, nebol vedený myšlienkou, že poškodený má mať právo na výber, ktorý súd bude mať právomoc prostredníctvom rozširujúceho výkladu článku 5 bodu 2, článku 8 bodu 2 a článku 14 Bruselského dohovoru.

35. Už citovaný rozsudok Mines de potasse d'Alsace preto netreba vnímať tak, že vo veciach mimozmluvnej zodpovednosti vytvára princíp, podľa ktorého *forum actoris* má mať právomoc, aj keď je možné, že v niektorých prípadoch sa niektoré z kritérií pre určenie právomoci, špecifikované v uvedenej veci, teda miesto, kde došlo k udalosti, ktorá vyústila do vzniku škody alebo miesto, kde škoda vznikla, môže v praxi zhodovať s miestom, kde má poškodený bydlisko.

16 — Tamtiež (bod 19).

36. Už citovaný rozsudok *Marinari* jasne potvrdzuje túto analýzu. V súlade s princípmi riadneho fungovania súdnictva a efektívneho vedenia súdneho konania Súdny dvor uviedol, že výraz „miesto, kde došlo ku skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody“, uvedený v článku 5 bode 3 Bruselského dohovoru „nemožno [...] vykladať tak rozširujúco, aby zahŕňal ktorékoľvek miesto, kde je možné pociťovať negatívne následky udalosti spôsobiacej škodu, ktorá v skutočnosti vznikla niekde inde“<sup>17</sup>.

37. Súdny dvor vzhľadom na to rozhodol, že „tento výraz nemožno vykladať tak, že zahŕňa miesto, kde [...] poškodený podľa svojho tvrdenia utrpel majetkovú škodu následne po prvotnej škode, ktorá vznikla a ktorú utrpel v inom zmluvnom štáte“<sup>18</sup>.

38. Na vyjasnenie rozsahu aplikovateľnosti rozsudku *Marinari*, už citovaný, je potrebné pripomenúť, že v uvedenej veci fyzická osoba s bydliskom v Taliansku podala na taliansky súd žalobu voči *Lloyds Bank* so sídlom v Londýne z dôvodu, že správanie jej zamestnancov viedlo k zaisteniu vlastných zmeniek, ktoré tejto spoločnosti predložila, z dôvodu ich pochybného pôvodu a k uväzneniu žalobcu vo Veľkej Británii.

Touto žalobou žalobca požadoval nielen zaplatenie menovitej hodnoty vlastných zmeniek, ktoré mu neboli vrátené, ale aj náhradu škody, ktorú podľa svojho tvrdenia utrpel ako následok svojho uväznenia, zrušenia niekoľkých zmlúv a zásahu do práva na ochranu osobnosti.

39. Ako generálny advokát *Darmon* poukázal vo svojom návrhu vo veci *Marinari*, už citovaný, tento prípad zahŕňal príčinnú udalosť (správanie prisudzované zamestnancom banky) a priame škodlivé následky (zaistenie vlastných zmeniek a uväznenie žalobcu), ku ktorým došlo na tom istom území (Spojené kráľovstvo), pričom táto prvotná škoda viedla k postihnutiu majetku poškodeného (finančné straty vyplývajúce zo zrušenia niekoľkých zmlúv) v inom zmluvnom štáte (Taliansko)<sup>19</sup>.

40. Uvedená situácia je teda odlišná od situácie, ktorá bola predmetom úvahy Súdneho dvora v už citovanom rozsudku *Mines de potasse d'Alsace*, v ktorom miesto, kde došlo k udalosti, ktorá vyústila do vzniku škody, sa nachádzalo na území iného štátu ako miesto, kde škoda vznikla a v ktorom teda bolo nevyhnutné umožniť výber právomoci, aby nedošlo k vylúčeniu ani jedného z týchto dôležitých hraničných určovateľov v spojitosti s určením prvkov zodpovednosti.

17 — Bod 14 (na ktorý sa odvoláva rozsudok *Réunion européenne* a I, už citovaný v bode 30).

18 — Tamtiež (bod 15).

19 — Body 26 a 27.



41. Inými slovami, v už citovanej veci *Marinari* bola jediným faktorom pre priznanie právomoci talianskym súdom namiesto súdov v Spojenom kráľovstve skutočnosť, že žalobca utrpel finančnú stratu v Taliansku ako následok prvotnej škody, ktorá vznikla a ktorú utrpel v Spojenom kráľovstve. Táto úzka väzba nebola posúdená ako dostatočne významná pre zdôvodnenie priznania právomoci talianskym súdom.

42. Uvedenou ustálenou súdnou praxou sa riadil aj rozsudok *Dumez France a Tracoba*, už citovaný.

43. V už citovanej veci *Dumez France a Tracoba* nebola požadovaná náhrada škody ničím iným než nepriamym následkom škody utrpenej pôvodne inými priamo poškodenými právnickými osobami, ktorým škoda vznikla na mieste odlišnom od toho, kde nepriami resp. druhotní poškodení utrpeli ich vlastnú škodu.

44. Súdny dvor za danej situácie rozhodol, že „[...] výraz „miesto, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody“, uvedený v článku 5 bode 3 Bruselského dohovoru [...] sa má vykladať len v tom zmysle, že označuje miesto, kde udalosť, z ktorej vyplynula mimozmluvná zodpovednosť, priamo spôso-

bila svoje škodlivé účinky na osobu, ktorá je bezprostredným poškodeným z tejto udalosti“<sup>20</sup>. Inými slovami, uvedené ustanovenia Bruselského dohovoru nemajú byť vykladané tak, že „umožňujú žalobcovi domáhajúcemu sa náhrady škody, o ktorej tvrdí, že je následkom škody utrpenej inými osobami — priamymi poškodenými zo škodovej udalosti, začať súdne konanie proti pôvodcovi tejto udalosti na súdoch podľa miesta, kde žalobca tvrdí, že došlo ku škode na jeho majetku“<sup>21</sup>.

45. Súhlasím s pánom Zeki Karanom, rakúskou vládou a Komisiou Európskych Spoločenstiev, že bod týkajúci sa následnej alebo nepriamej finančnej škody, t. j. akcesorickej škody k prvotnej škode, ktorá vznikla a ktorú utrpel priamy poškodený v inom zmluvnom štáte, podľa už citovaných rozsudkov *Dumez France a Tracoba* a *Marinari*, sa nevyhnutne a ešte jednoznačnejšie aplikuje na finančnú škodu, ktorá má súčasné a prelínajúce sa následky v inom zmluvnom štáte, než kde vznikla a kde ju utrpel poškodený.

46. V danej situácii nič nezdôvodňuje priznanie právomoci súdom iného zmluvného štátu než toho, kde došlo k udalosti, ktorá vyústila do vzniku škody a kde sa prejavili škodlivé následky, teda prvky potrebné na

20 — Rozsudok *Dumez France a Tracoba*, už citovaný (bod 20).

21 — Tamtiež (bod 22).

vznik zodpovednosti. Takýto nový základ pre priznanie právomoci by nezodpovedal žiadnym objektívnym požiadavkám z hľadiska dokazovania alebo vedenia konania. Pripustenie takého základu by viedlo k rozšíreniu výberu žalobcu nad rámec osobitných okolností, ktoré by ho zdôvodňovali.

47. Po tretie, čo sa týka potreby stanovenia jasných a určitých pravidiel určenia právomoci, chcel by som poukázať na vyjadrenie Súdneho dvora, že takáto požiadavka je základným cieľom Bruselského dohovoru<sup>22</sup>.

48. Priznanie právomoci súdom podľa miesta, kde má žalobca bydlisko alebo kde je „sústredený jeho majetok“ by bolo zjavne v rozpore s týmto základným cieľom.

49. Ako Komisia správne poukázala, existuje veľké riziko, že priznanie právomoci súdom na základe miesta bydliska žalobcu alebo miesta, kde je „sústredený jeho majetok“ by

viedlo k vážnym ťažkostiam, najmä vtedy, keď napriek určiteľnosti týchto miest, tieto nie sú nevyhnutne de iure a de facto vhodné.

50. Z toho vyplýva, že založenie právomoci na týchto kritériách by nezodpovedalo požiadavke istoty, ktorá bola takisto stanovená Súdny dvorom, a to najmä v prípade, ak miesto bydliska alebo miesto, kde je „sústredený majetok“ žalobcu môže byť zmenené podľa vôle žalobcu<sup>23</sup>. Nemožno vylúčiť, že takáto úprava by podnecovala k *forum shopping* tým, že dáva poškodenému možnosť prostredníctvom výberu alebo zmeny svojho bydliska alebo miesta, kde je „sústredený jeho majetok“ vybrať si súd, ktorý má mať právomoc.

51. Následne odpoveď na prejudiciálnu otázku má byť taká, že článok 5 bod 3 Bruselského dohovoru sa má vykladať v tom zmysle, že výraz „miesto, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody“ nezahŕňa miesto, kde má žalobca bydlisko alebo kde je „sústredený jeho majetok“ a v ktorom, podľa jeho tvrdenia, utrpel finančnú stratu postihujúcu jeho majetok ako celok z dôvodu straty časti majetku, ktorá nastala a bola ním utopená v inom zmluvnom štáte.

22 — Pozri v tom zmysle rozsudok zo 4. marca 1982, Effer (38/81, Zb. s. 825, bod 6), rozsudok z 15. januára 1985, Rösler (241/83, Zb. s. 99, bod 23), rozsudok zo 17. júna 1992, Handte (C-26/91, Zb. s. I-3967, body 18 a 19); rozsudok z 13. júla 1993, Mulox IBC (C-125/92, Zb. s. I-4075, bod 11), rozsudok Marinari, už citovaný (bod 19); rozsudok z 3. júla 1997, Benincasa (C-269/95, Zb. s. I-3767, bod 29) a rozsudok Réunion européenne a spol., už citovaný (body 34 a 36).

23 — Pozri v tom zmysle už citované rozsudky Dumez France a Tracoba (bod 19) a Réunion européenne a spol. (bod 34).

## V — Návrhy

52. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor zodpovedal prejudiciálnu otázku, ktorú mu predložil Oberster Gerichtshof, takto:

„Článok 5 bod 3 Dohovoru z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, v znení Dohovoru z 9. októbra 1978 o pristúpení Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska, Dohovoru z 25. októbra 1982 o pristúpení Helénskej republiky, Dohovoru z 26. mája 1989 o pristúpení Španielskeho kráľovstva a Portugalskej republiky a Dohovoru z 29. novembra 1996 o pristúpení Rakúskej republiky, Fínskej republiky a Švédskeho kráľovstva, sa má vykladať v tom zmysle, že výraz „miesto, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody“ nezahŕňa miesto, kde má žalobca bydlisko alebo kde je „sústredený jeho majetok“ a v ktorom, podľa jeho tvrdenia, utrpel finančnú stratu ovplyvňujúcu jeho majetok ako celok z dôvodu straty časti majetku, ktorá nastala a ktorú utrpel v inom zmluvnom štáte.“